

Sessió informativa i espai de trobada

Estudi d'alternatives per la restauració del riu Francolí al seu pas pel nucli urbà de l'Espluga de Francolí

Dimecres 23 d'octubre de 2024

#cuidemelfrancolí

Agència Catalana
de l'Aigua

Generalitat
de Catalunya

1

Benvinguda i presentació inicial

2

Presentació del projecte i del procés participatiu

Presentació del projecte

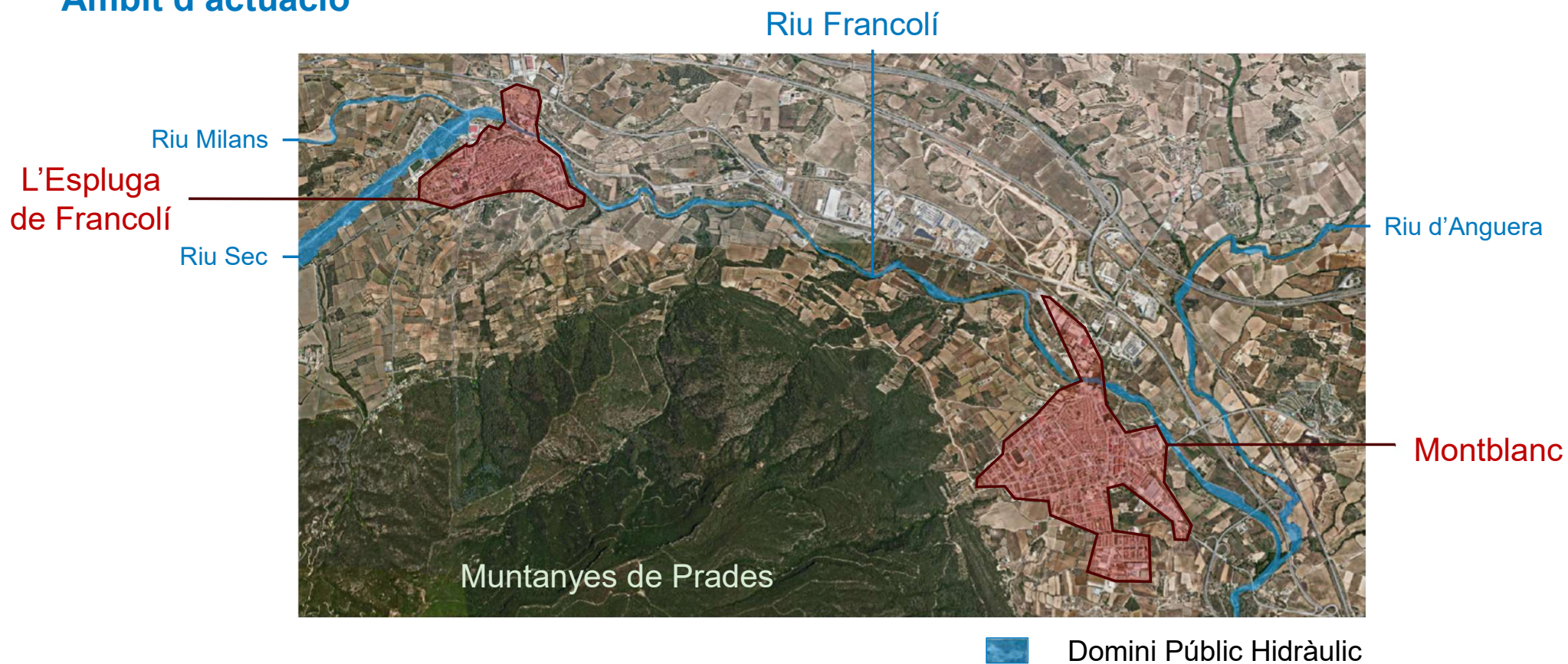
Objectius

ASSISTÈNCIA TÈCNICA PER A L'ESTUDI D'ALTERNATIVES PER LA RECUPERACIÓ MORFOLÒGICA I ECOLÒGICA DEL RIU FRANCOLÍ

- Redacció d'un estudi d'alternatives per a facilitar la redacció d'un futur projecte de recuperació morfològica i ecològica del riu
- Recuperació de l'espai potencialment fluvial amb actuacions de diferents tipus:
  - Canvis en el planejament i ordenació dels espais
  - Correcció geomorfològica. Canvis físics de la llera del riu i la seva zona d'inundació
  - Millora i restauració dels hàbitats per a una recuperació ecològica del riu
  - Compatibilització de l'ús públic i social
- Minimització del risc d'inundació
- Cerca de consens social i territorial a través d'un procés participatiu a l'Espluga de Francolí i a Montblanc

Presentació del projecte

Àmbit d'actuació

Presentació del projecte

Àmbit d'actuació

L'Espluga de Francolí

Riu Milans
Molí de Guasc

Riu Sec

Riu Francolí
EDAR de
l'Espluga de
Francolí

 Domini Públic Hidràulic

Presentació del projecte

Tipus d'accions a plantejar en les diferents alternatives

1

Ordenació dels espais

- Quin sòl és domini públic hidràulic?
- Com volem protegir les zones inundables?

2

Correcció geomorfològica

- Com disminuir el risc d'inundació?
- Com millorar la connectivitat lateral del riu?

3

Millora i restauració dels hàbitats

- Com millorar l'estat ecològic del riu Francolí?

4

Compatibilització amb l'ús públic

- Com compatibilitzar l'ús social del riu amb el risc d'inundació?

Procés participatiu

Objectius

- Informar a la ciutadania de les alternatives proposades
- Permetre a la ciutadania valorar-les en un procés participatiu, on tothom puguin opinar
- Garantir la viabilitat i l'acceptació de les solucions proposades
- Promoure una comprensió científica i una sensibilització ciutadana efectiva

Principis fonamentals

Inclusió

Col·laboració

Transparència

Responsabilitat

Procés participatiu

Fases

Informativa

- Comunicació del projecte
  - Generar consciència i comprensió
- Garantir accés a la informació

Sessió informativa – Octubre 2024

Materials de comunicació i web

Materials de divulgació - Infografies

Participativa

- Comunicació de les alternatives considerades
- Recull opinions, diàleg i debat
  - Gestió d'un procés participatiu respectuós

Tallers participatius – Desembre 2024

Resposta

- Presentació conclusions del procés
- Garantir transparència i justificació dels resultats i decisions preses
- Informació dels passos següents

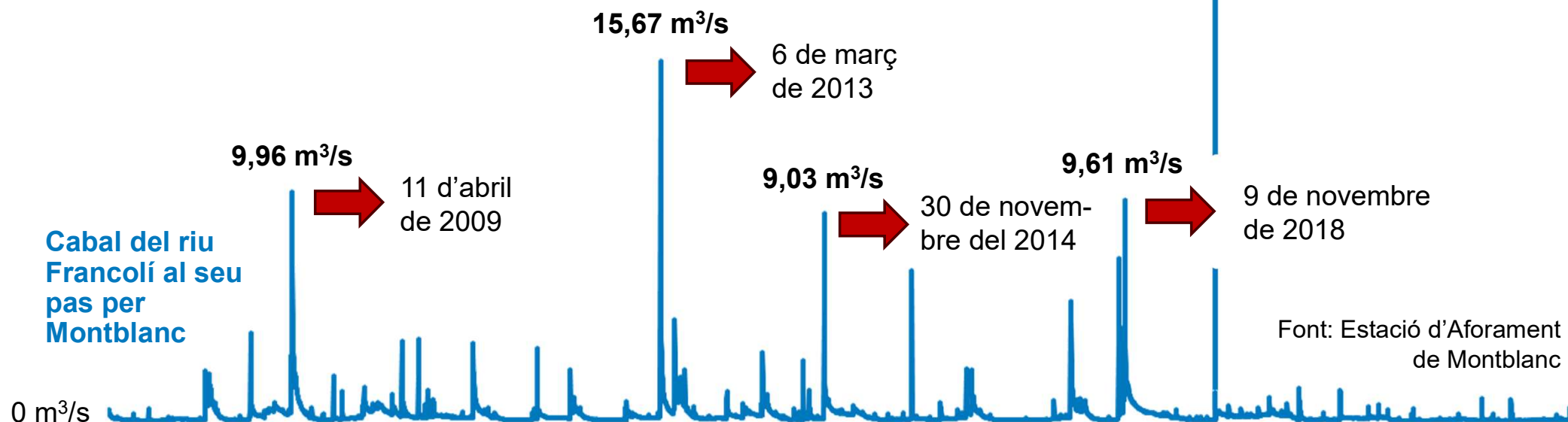
Sessió de retorn – Febrer 2025

Divulgació de conceptes clau

La naturalesa dels rius mediterranis

A la regió mediterrània la precipitació és escassa i variable, donant lloc a episodis secs especialment a l'estiu.

Tanmateix, una part important de la quantitat de pluja caiguda és d'origen convectiu, amb episodis de pluja d'alta intensitat que tenen lloc principalment a finals d'estiu i durant la tardor i que molts cops s'associen a fenòmens com la **DANA** i la **gota freda**.

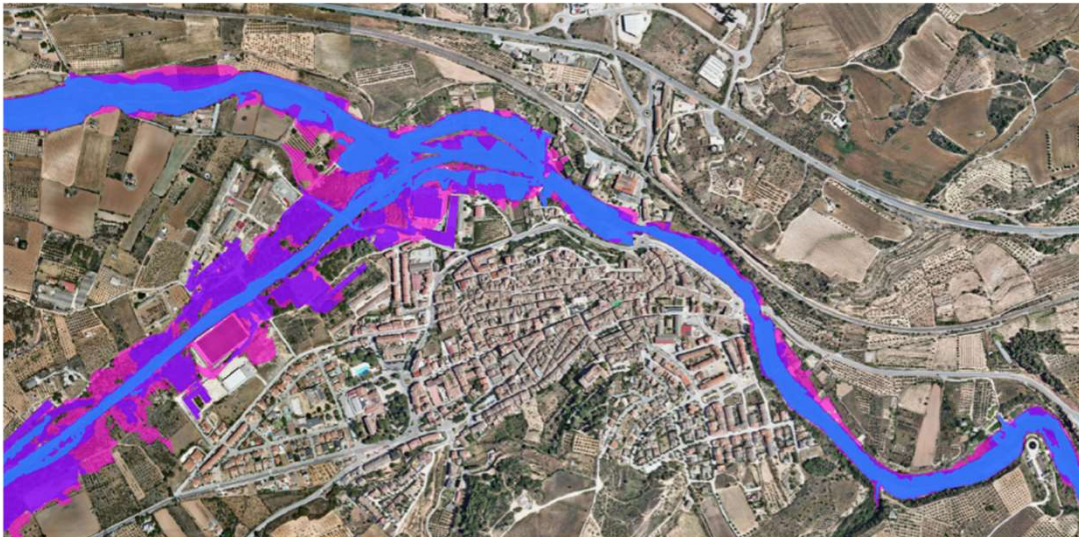

Divulgació de conceptes clau

Les avingudes i els períodes de retorn

El **període de retorn** d'una avinguda és el temps mitjà que es preveu que passarà entre esdeveniments d'avinguda d'una determinada magnitud o intensitat en un lloc concret.

Es mesura en anys i ajuda a determinar la freqüència amb la qual es pot esperar que ocorri un esdeveniment de certa gravetat.

■ T500
■ T100
■ T10

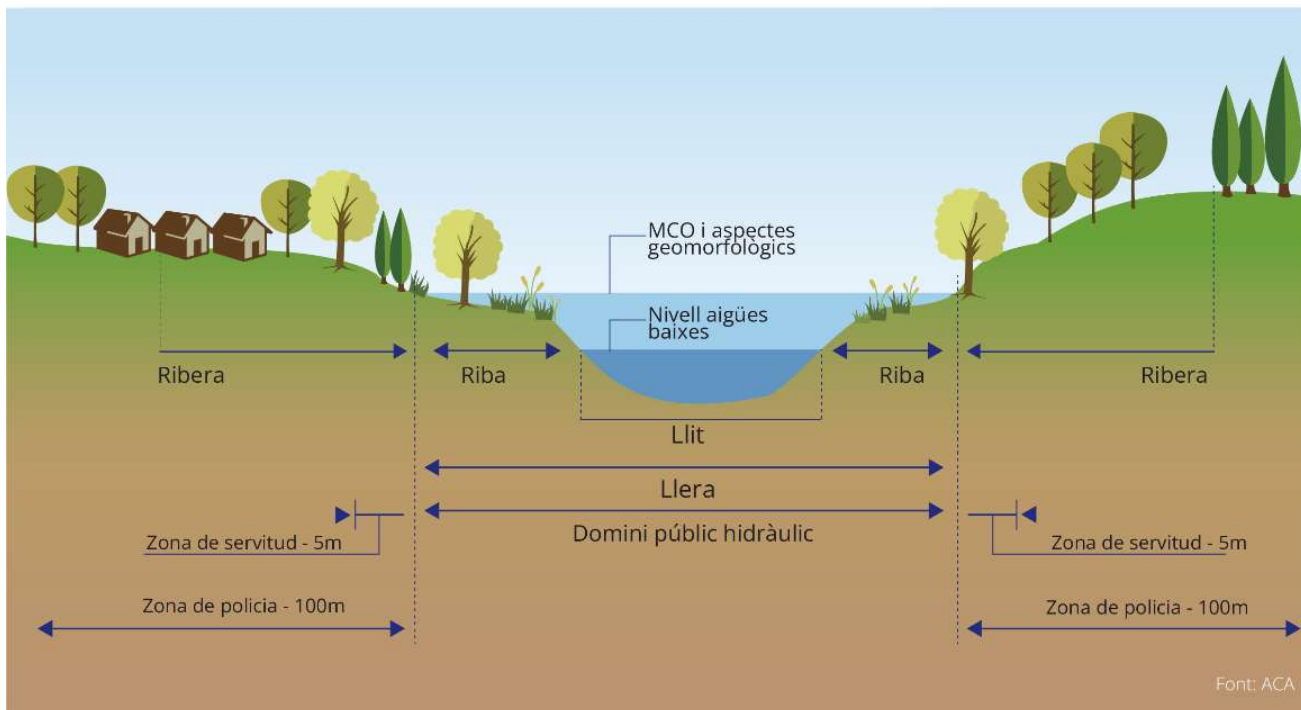

Una avinguda de període de retorn T100 té un 1% de probabilitats que ocorri en qualsevol any determinat, mentre que una de T500 en té un 0,2%

Divulgació de conceptes clau

L'espai fluvial, zonificació i usos permesos

Delimitació d'espais fluvials

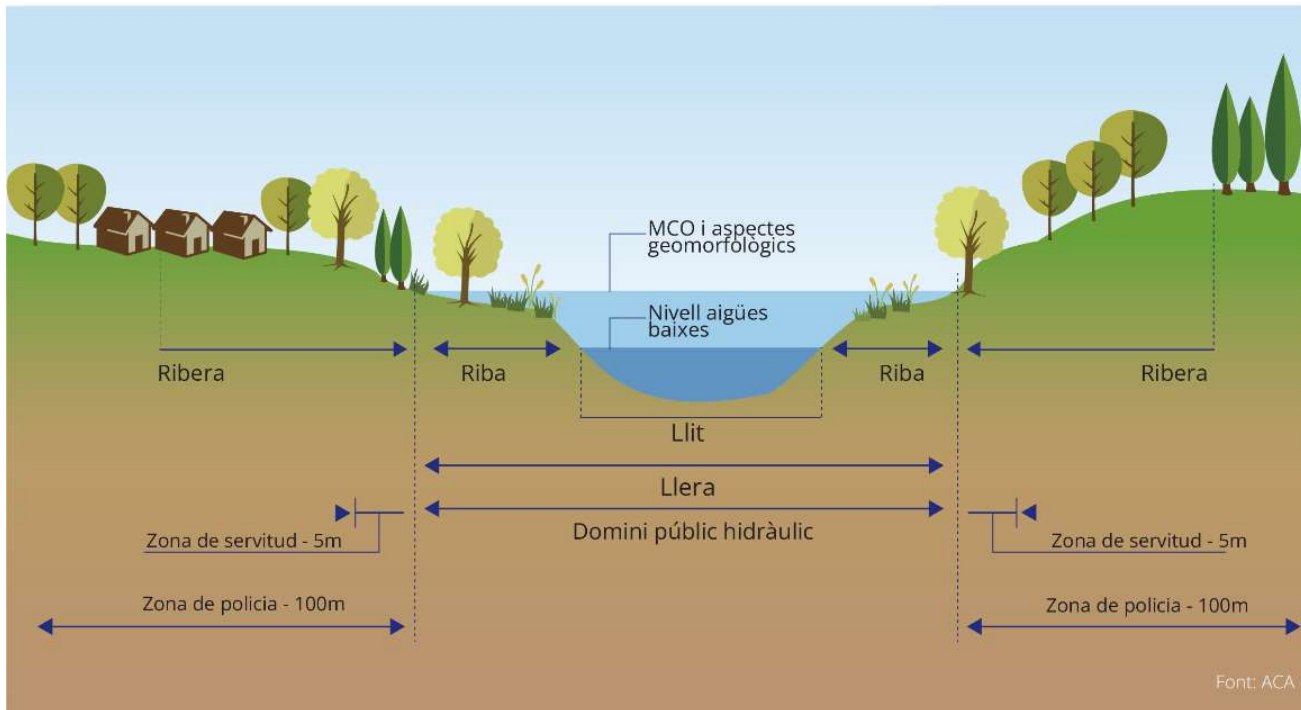
Domini públic hidràulic (DPH)

- Correspon a la llera
- Queda cobert en les màximes crescudes ordinàries (MCO)
- Consideració d'informacions geomorfològiques, ecològiques, hidrològiques, hidràuliques, fotogràfiques i històriques
- De propietat pública
- Limitació important d'usos

Divulgació de conceptes clau

L'espai fluvial, zonificació i usos permesos

Delimitació d'espais fluvials

Zona de servitud

- Protecció de l'ecosistema fluvial i del DPH
- Pas públic peatonal per vigilància i protecció

Zona de policia. Limitacions en:

- Alteracions del relleu natural
- Extraccions d'àrids
- Construccions de tot tipus
- Qualsevol activitat que suposi un obstacle al flux

Divulgació de conceptes clau

El risc d'inundació

El risc és un concepte d'ordre social i econòmic que estima la probabilitat de pèrdues en vides humanes o materials a causa d'un fenomen natural. Aquest depèn del perill, l'exposició i la vulnerabilitat:

Perill

Variabilitat en la precipitació

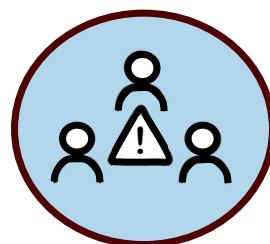
Canvi climàtic

Pendent aigua amunt

Grau d'aforestació dels barrancs

Infraestructura de control
d'inundacions

x

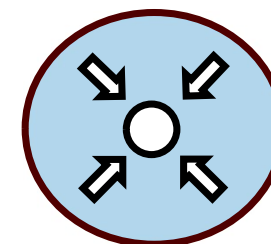

Exposició

Urbanisme

Ordenació dels usos

x

Vulnerabilitat

Nivells de pobresa

Resiliència de la infraestructura

Accés a l'educació i a la salut

Governança i institucions

Organització ciutadana

Divulgació de conceptes clau

La restauració fluvial com a eina per a la minimització del risc

Eixamplament de l'espai fluvial

Eliminació de motes i altres estructures longitudinals

Eliminació d'estructures transversals

Són mesures que poden facilitar la **laminació d'avingudes** a la vegada que permeten la recuperació de la forma natural del riu, bo i afavorint la mobilitat lateral d'aquest, millorant-ne la qualitat dels hàbitats i potenciant una millora de la biodiversitat de flora i fauna

3

Sessió de preguntes i respostes

4

Dinàmica participativa en grups temàtics

Dinàmica participativa

Funcionament

- Ens dividirem en 3 grups
- Debatrem sobre 3 eixos i anotarem les reflexions a les fitxes corresponents
- Compartirem les reflexions amb la resta del grup

INUNDABILITAT I RISCOS

ESTUDI D'ALTERNATIVES PER A LA EFECTIVACIÓ MONTOLIGERA I ECOLÒGICA DEL RIU FRANCOLÍ AL SEU PAS PER L'ESPUGA DEL FRANCOLÍ

Percepcions i valoracions
Quines són les percepcions i valoracions de l'espuga del riu?

Preocupacions
Quines són les preocupacions i les incerteses més importants respecte a l'espuga del riu?

Suggestiments
Quines mesures es podrien prendre per millorar la situació de l'espuga del riu?

SESSIÓ INFORMATIVA: 21/05/2024

@riodelfrancoli

Inundabilitat i riscos

EL MEDI NATURAL AL RIU FRANCOLÍ

ESTUDI D'ALTERNATIVES PER A LA EFECTIVACIÓ MONTOLIGERA I ECOLÒGICA DEL RIU FRANCOLÍ AL SEU PAS PER L'ESPUGA DEL FRANCOLÍ

Percepcions i valoracions
Quines són les percepcions i valoracions del medi natural al riu Francolí?

Preocupacions
Quines són les preocupacions i les incerteses més importants respecte al medi natural al riu Francolí?

Suggestiments
Quines mesures es podrien prendre per millorar el medi natural al riu Francolí?

SESSIÓ INFORMATIVA: 21/05/2024

@riodelfrancoli

El medi natural al riu Francolí

ÚS SOCIAL DEL RIU FRANCOLÍ

ESTUDI D'ALTERNATIVES PER A LA EFECTIVACIÓ MONTOLIGERA I ECOLÒGICA DEL RIU FRANCOLÍ AL SEU PAS PER L'ESPUGA DEL FRANCOLÍ

Percepcions i valoracions
Quines són les percepcions i valoracions socials del riu Francolí?

Preocupacions
Quines són les preocupacions i les incerteses més importants respecte al ús social del riu Francolí?

Suggestiments
Quines mesures es podrien prendre per millorar el ús social del riu Francolí?

SESSIÓ INFORMATIVA: 21/05/2024

@riodelfrancoli

Ús social del riu Francolí

Resultats dinàmica participativa

Inundabilitat i riscos

INUNDABILITAT I RISCOS

SECCIÓ D'INUNDABILITAT I RISCOS
MONTANOLA, L'OLZONS I EL TERRELL
AL BAIX PENEDESES (BARCELONA)

Percepcions i preocupacions:
Què creieu que és el problema principal?
Què us preocupa més?

Preocupacions:
Què us preocupa més a nivell de propietat i infraestructura?
Què us preocupa més a nivell de seguretat i salut?

Suggeriments:
Què creieu que es podria fer per solucionar el problema?

08000 MONTANOLA, 01/10/2016

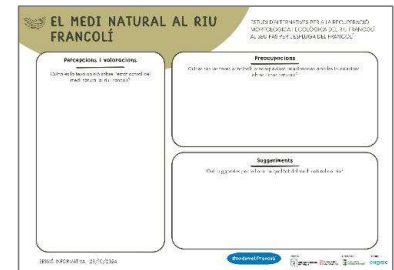
INUNDABILITAT I RISCOS

08000 MONTANOLA, 01/10/2016

- Els i les assistents van destacar la dificultat de predir el comportament del riu a causa de la seva gran variabilitat hidrològica i geomorfològica.
- Es va subratllar la importància d'un manteniment adequat de la vegetació fluvial, limitant arbres amb diàmetres excessius que podrien obstruir el pas de l'aigua durant riuades.
- Es va evidenciar preocupació per l'estat de la vegetació als barrancs, que ja durant la riuada va provocar l'arrossegament de milers de troncs que van taponar i/o col·lapsar ponts. Entre ells, el de la Font Baixa, pel qual es va proposar l'ampliació de l'ull.
- També es va generar preocupació per l'impacte de les riuades en infraestructures com el col·lector d'aigües residuals.
- Es van proposar mesures preventives, com la implementació de sistemes d'alerta anticipada i la delimitació clara de la llera.

Resultats dinàmica participativa

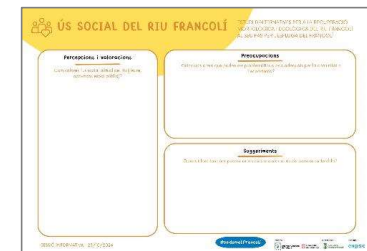
El medi natural al riu Francolí

- Es va posar de manifest un deteriorament generalitzat del riu, amb zones que actualment semblen abocadors i amb una manca de gestió de les espècies vegetals, incloent-hi la presència d'espècies invasores com l'ailant.
- Els participants van expressar preocupació per la capacitat del riu de mantenir un cabal mínim ecològic i pels possibles impactes del sobreeixidor de la Font Baixa.
- Es van suggerir accions com la retirada d'espècies invasores, la creació de basses o espais humits per millorar la capacitat de retenció d'aigua, i la promoció del manteniment col·lectiu de la vegetació fluvial amb finalitats educatives o lúdiques.

Resultats dinàmica participativa

Ús social al riu Francolí

- Es va identificar una manca d'ordenació dels usos del riu, amb trams abandonats i presència de residus, però també un gran potencial per convertir-lo en un espai de lleure i dinamització comunitària.
- Es va posar èmfasi en la necessitat de reconstruir elements històrics com safareigs i sèquies, així com en la creació d'activitats guiades i educatives per posar en valor el riu com a patrimoni local.
- Es va suggerir habilitar un passeig fluvial accessible, fomentar usos sostenibles com hortes educatives i dissenyar intervencions que integrin aspectes ecològics, socials i paisatgístics.

**Agència Catalana
de l'Aigua**

**Generalitat
de Catalunya**

**AJUNTAMENT DE
l'Espluga de Francolí**

engisic

#cuidemelfrancolí